

Brug af naturdannelsesbegrebet og de 5 elementer på læreruddannelses-modulet

Udeskole, natur og friluftsliv, forår 21

Nysgerrig på
Naturdannelse
Oplæg 19.5.21
Dorrit Hansen
Kontakt:
doha@pha
72481366

Dorrit Hansen
19. maj 2021

Vi taler jo altid dannelse i forbindelse med udeskole...

Bl.a. med afsæt i blandt andet Folkeskolens formål med formuleringer som:

...forståelse for menneskets samspil med naturen...

...fremme den enkelte elevs alsidige udvikling.

...skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst,

...udvikle erkendelse og fantasi

...får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.

Her er fokus bredt – ikke specifikt på naturen – men de unge lærerstuderende har et klart bud på hvad dannelse er, kan og skal.

Hvad med elevernes dannelse?

hvordan kan udeskole mon bidrage?

Makkersnak: Hvordan kan udeskole mon bidrage til elevernes dannelse?

(Og hvad er det lige vi mener med dannelse i folkeskolen?)

Selvstændig identitetsdannelse

Handlekompetence

Kombination af leg og læring

Frihed og mere fri vilje

Udfoldelsesmuligheder

PLADS til at være

Hvad med elevernes dannelse?

hvordan kan udeskole mon bidrage?

Fælles: Hvordan kan udeskole mon bidrage til elevernes dannelse?

(Og hvad er det lige vi mener med dannelse i folkeskolen?)

At kunne se sig selv som en del af noget større – samfundet

At lære sig selv bedre at kende

At kunne fungere i fællesskaber

At kunne afkode forskellige kulturer og rammer og agere i dem

At kunne opføre sig ordentligt / passende 😊

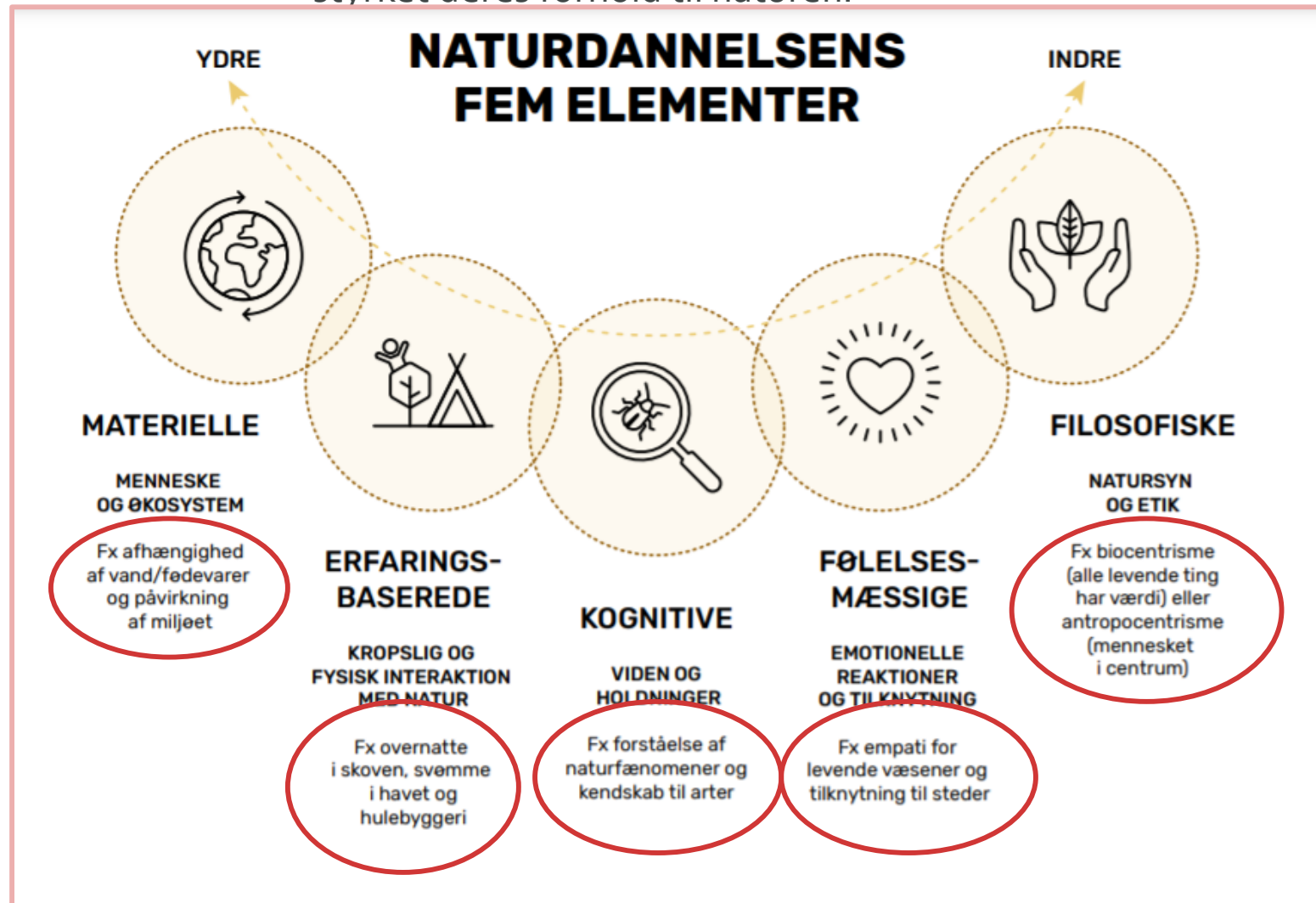
...

Her et par opsamlinger fra tidligere holds makkersnakke

Naturdannelse blev kort introduceret i forbindelse med virtuelle undervisning om naturkendskab og naturforståelse

Projektet Børns Naturdannelse undersøger, hvordan man bedst understøtter, at alle børn får styrket deres forhold til naturen.

De studerende greb begrebet og de fem elementer umiddelbart, godt støttet af de små "udfoldninger" i modellen.

Efter påske kom vi ud i Boserup skov på holdene 😊

Udeskoleoppgaven som de studerende i grupper bl.a. arbejdede med

Målet for delforløbet Udeskole i alle fag: Den studerende kan sammen med medstuderende planlægge og gennemføre aktiviteter og forløb i uderummet ud fra læringsmål genereret med afsæt i folkeskolens fælles mål i fagene.

Med afsæt i undervisningen udarbejdes i studiegrupper eller evt. undergrupper af disse, et undervisningsforløb over minimum 3 uger i et eller flere fag og med et eller flere udeskole-elementer/læringsaktiviteter i uderummet.

Det skriftlige produkt skal indeholde:

1. En beskrivelse af undervisningsforløbet, hvor aktiviteter uden for skolen indgår en eller flere gange - herunder begrundelser for at lægge dele af forløbet hhv. udenfor (hvor) og indenfor.
2. Fælles Mål fra fag(ene) i form af kompetenceområder og gerne færdigheds- og vidensmål
3. Specifikke læringsmål, som minimum til udeskoledelene af forløbet, formuleret som færdighedsmål (Eleven kan (efter forløbet)...))
4. En beskrivelse af hvordan I vil evaluere elevernes læring
5. En lektionsplan for forløbet
6. Gruppens refleksioner over:
 - jeres egen arbejdsproces og eventuelle udfordringer,
 - hvordan anvendelse af udeskole i skolen i det/de valgte fag kan udvikles videre
 - hvilke naturdannelseselementer der indgår eller kan integreres i forløbet

Hvad de studerende skriver om naturdannelsen i deres forløb...lidt eksempler

- **Dansk i 5. klasse H.C. Andersen:** ...i forløbet befinder vi os i modellens højre side, de **filosofiske og følelsesmæssige elementer** (indre elementer), som for eksempel findes både i formidling af foto-plakater, elevernes egne eventyr/fabler og ikke mindst på turen til juletræsplantagen, hvor stemningen vil være en bærende del af lærerens formidling af eventyret Grantræet.
- **Madkundskab i 6. klasse:** Her har vi gjort brug af det erfaringsbaserede, da eleverne selv skal anskaffe sig deres fødevarer – både i supermarkedet og skoven – samt lave deres madopskrift efterfølgende. Derudover kommer også **det kognitive element** til udtryk, da eleverne opnår en form for ny viden om næringsindhold og fødevarerklarerationer. Sidst men ikke mindst kommer også **det materielle samt filosofiske element** til udtryk, da et gennemgående spørgsmål gennem hele forløbet skal være hvorvidt naturen er til for os eller omvendt – altså det biocentriske kontra det antropocentriske natursyn fx i hvor meget man må tage fra skoven, så der også er tilovers i et bæredygtigt perspektiv (Hartmeyer & Præstholm, 2021, s.24)

Spejling og landart

Fortsat...

- **Madkundskab, natur/teknik og historie – Afrika. Melletrin:**
Alle 5 naturdannelseselementer bliver inddraget dynamisk i vores forløb. De påvirker hinanden og hænger sammen. Det vil sige, at eleverne gennem forløbet **både vil arbejde med den materielle del men også med den filosofiske del af naturdannelsen**. Eleverne vil gennem forløbet få en forståelse af hvordan vores natur kan bidrage til forståelsen af andre kulturer gennem f.eks. At lave mad over bål. Denne del af forløbet vil både bidrage til den materiale dannelse, i form af at eleverne skal få en forståelse af hvilke elementer der skal til for at lave et bål. Denne opgave/øvelse, vil også give eleverne en **følelsesmæssig og filosofisk dannelse** i det at eleverne skal få en forståelse for hvordan andre mennesker i andre dele af verden lever i samspil med naturen.
- **Matematik og billedkunst – 4. klasse - placeringer, flytninger og landart.**
 Elevernes naturdannelse er en proces, hvor elevernes forhold til naturen styrkes ved at vi gentagne gange bruger den samme skov til undervisning, så **elevernes emotionelle tilknytning** til stedet blive styrket. Eleverne vil yderlige også få styrket **deres erfaringsbaserede naturdannelseselement**, da de får noget kropslig og fysisk interaktion med naturen. Helt generelt handler børns naturdannelse om, at de skal få et bedre forhold til naturen. **Det er vores opgave** at styrke barnets naturdannelse ved at gentagne gange tage i skoven for at lave undervisningsaktiviteter...

Idræt i spil

Fortsat...

Historie, Matematik og Idræt - mellemtrin - indianere og europæere:

Under konstruktionen af elevernes tipier og hytter indgår der helt klart naturdannelse i og med, at de skal bruge ressourcer og materialer som de finder i naturen. De skal have forstand på forskellige træsorter, da de skal bygge robuste konstruktioner. Under forløbet skal eleverne også lave mad. Maden skal de lave ved hjælp af naturen. De skal både kunne bruge naturen til at skabe varme (bål) og finde råvarer. De skal kende naturen og kunne bruge den på en fornuftig måde. Disse elementer hører under **den materielle og erfaringsbaserede naturdannelse...**

Billedkunst og madkundskab i 6. klasse:

I forløbet indgår der nogle naturdannelseselementer, som ofte spiller sammen og påvirker hinanden. Disse kan blandt andet være:

Erfaringsbaserede: Kropslig og fysisk interaktion med natur. Eleverne kommer ud i naturen og skal gøre sig erfaringer med at indsamle planter og urter, lave mad i naturen og at kunne dække sig i tilfælde af regn ved at kunne sætte en presenning op. Kognitive: Viden og holdninger. Eleverne danner en forståelse og kendskab til de forskellige fundne plantearter og urter, samt lærer at benytte dem i mad. Følelsesmæssige: Emotionelle reaktioner og tilknytning. Elevernes oplevelse i forløbet skaber **følelser og tilknytning til naturen** ved, at de kan omgås i den samtidig med at de får et udbytte af naturens ressourcer.

Refleksion i regn

Mine egne opsamlende tanker efter afprøvningen

- De studerende har umiddelbart "flair" for at tænke naturdannelse, da dannelsesbegrebet fra starten står stærkt i læreruddannelsen 😊
- I de udviklede forløb ser de studerende let naturdannelsen i det de alligevel planlægger, og bliver bevidste om elementerne.
- De studerende anser børnenes tilknytning til naturen som en vigtig ting og tager opgaven på sig.
- Egen eftertanke: Overvurderer de studerende effekten af de filosofiske elementer - mon ikke de skal udvikles videre i samtale og refleksion?
- De studerende planlægger ikke med naturdannelsen - det er næste skridt - så man kan sige at vi er på "trin 1"
- Jeg kunne næste gang fx spørge under udviklingen:
Hvordan vil I planlægge så I får alle elementer med - hvis det er et mål?
Og den svære: *Hvordan kunne I evaluere styrkelsen af elevernes naturdannelse?*

*Hvalp naturdannes i
Boserups blomsterflor 😊*